

CYFARFOD	Y CYNGOR
DYDDIAD	21 IONAWR 2010
PWNC	STRATEGAETH WASTRAFF
AWDUR	DILWYN WILLIAMS Cyfarwyddwr Corfforaethol
PWRPAS	Mabwysiadu'r strategaeth ar gyfer 2010 hyd at 2025 er mwyn cwrdd ag amcanion y Cyngor a'r gofynion allanol sydd arnom.
ARWEINYDD PORTFFOLIO.	CYNGHORYDD W GARETH ROBERTS

1 Cefndir

- 1.1 Yn Hydref 2005 fe fabwysiadodd y Pwyllgor Amgylchedd raglen waith ar gyfer gwireddu strategaeth wastraff a sefydliwyd bryd hynny.
- 1.2 Erbyn hyn mae'r sefyllfa wedi symud ymlaen yn sylweddol ac mae angen adolygu ein sefyllfa gan lunio rhaglen newydd fydd yn mynd a ni ymlaen at 2025 a thu hwnt.
- 1.3 Amcan y strategaeth yw lleihau'r gwastraff sydd yn mynd i safleoedd tirlenw i ac mae yna nifer o yrwyr sy'n ein harwain i lawr y llwybr yma.
- 1.4 Yn gyntaf oll wrth gwrs mae'r ystyriaeth ôl troed ecolegol. Mae gosod gwastraff mewn safle tirlenwi yn ychwanegu'n sylweddol at nwyon tŷ gwydr (gyda methane 21 gwaith yn fwy niweidiol na CO²) ac yn defnyddio deunydd crai prin y byd.
- 1.5 Gyda hyn mewn golwg wrth gwrs mae Senedd Ewrop wedi gosod lwfansau ar gyfer y gwastraff pydradwy gaiff ei anfon i safleoedd tirlenwi ac os yw Cyngor yn anfon mwy na'r lwfans fe fydd yna gosbau ariannol i'w talu. Mae yna yrwyr economaidd i'r strategaeth hefyd felly. [Er gwaethaf y ffaith fod rhai o'r cynigion a nodir yn y strategaeth yn ymddangos yn fwy costus na thirlenwi - pan gymerir y cosbau ar gyfer lwfansau tirlenwi i ystyriaeth a'r cynnydd disgwylidig yn y gyfradd treth tirlenwi mae'r pendil yn symud y ffordd arall.]
- 1.6 Mae Llywodraeth y Cynulliad hefyd wedi gosod targedau ar gyfer elfennau eraill yn ymwneud ag ail gylchu a'r hyn gaiff ei anfon i dirlenwi ac mae'r strategaeth yn ceisio cyfarch y targedau hynny

hefyd. Mae'r Gweinidog dros yr Amgylchedd, Cynladwyedd a Thai wedi nodi ei bod yn bwriadu gwneud rhai o'r targedau yma yn rai statudol maes o law allasai olygu mwy o gosbau ariannol. Mae hi hefyd wedi nodi bwriad i wahardd rhag anfon rhai deunyddiau (e.e. bwyd, papur, caniau a.y.b) i safleoedd gwaredu.

- 1.7 Mewn gwirionedd felly fe allasai'r bygythiad ariannol fod yn fwy na'r hyn a nodir yn y strategaeth.

2 Y Strategaeth

- 2.1 Rhan 6 yr adroddiad atodol sy'n manylu beth yw cynnwys y strategaeth am y cyfnod i ddod a'r hyn y bwriedir ei wneud.
- 2.2 Bydd y Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn darparu cyflwyniad byr i'r Cyngor yn crynhoi'r hyn y mae'r strategaeth yn ei olygu ac i roi eglurhad o'i gynnwys
- 2.3 Tra bod yna 12 o elfennau penodol yn cael eu nodi gellir gweld mai'r elfennau sydd am olygu'r gost fwyaf yw -

- Sefydlu darpariaeth ymdrin â gwastraff bwyd (prosiect GwyriAD) (Cymal 6.1.9)
- Sefydlu trefniadau ar y cyd ar draws Gogledd Cymru i ymdrin â gwastraff gweddilliol (Cymal 6.1.11);

Bydd Llywodraeth y Cynulliad yn cynnig cymorth ariannol i sefydlu'r cyfleusterau yma sydd yn cynorthwyo'r achos busnes. Fodd bynnag bydd hefyd yn golygu buddsoddiad sylweddol ar ran y Cyngor. O beidio ag ymgymryd â'r cyfleusterau yma fodd bynnag byddai'r gost lawer uwch.

Nodir y gwahaniaeth ar ffurf graff yn Atodiad D yr adroddiad gwreiddiol. Yn dilyn adolygiad pellach o'r ffigyrau nodwyd nad oedd y graff gwreiddiol yn cynnwys chwyddiant ar gyfer costau casglu. Nid yw hyn yn newid y casgliad ond er mwyn bod yn gyson fe roddir ffigyrau manwl ynghyd â graff diwygedig yn Atodiadau 1 a 2 i'r adroddiad hwn.

- 2.4 O ran yr effaith ar drigolion fe welir mai'r effeithiau mwyaf ar drigolion fydd -
- Y bwriad i gynyddu amllder casglu deunydd ail gylchu (bocs glas) a bwyd i wythnosol; (cymal 6.1.1.)
 - Yr ystyriaeth y bydd angen ei roddi i leihau maint y bin gwyrdd neu ystyried lleihau'r amllder casglu ymhellach (Cymal 6.1.7)

2.5 Unwaith y bydd y strwythurwaith yn ei le wrth gwrs yr hyn fydd yn allweddol i lwyddiant y strategaeth o hyn allan fydd cynyddu'r pwyslais ar addysgu ac anogaeth. (Cymal 6.1.8)

3 **Ystyriaeth gan y Cyngor**

3.1 Rhaid tanlinellu fod yna oblygiadau difrifol iawn pe byddai'r Cyngor yn methu cyflawni'r strategaeth.

3.2 Os bydd y Cyngor yn ei fabwysiadu, byddwn yn symud ymlaen i ddatblygu'r gwahanol elfennau a bydd y Bwrdd wedyn yn gyfrifol am ystyried yr achosion busnes manwl ar gyfer y gwahanol elfennau hynny.

3.3 Mae'r strategaeth eisoes wedi bod o flaen y Pwyllgor Craffu Amgylchedd a barn y Pwyllgor hwnnw oedd y dylid argymhell i'r Cyngor ei fod yn mabwysiadu'r strategaeth gan nodi y bydd yn golygu'r angen i wynebu penderfyniadau anodd yn y dyfodol os am gyrraedd y targedau perthnasol.

3.4 Yn amlwg fe fydd hyn yn golygu cryn fuddsoddiad gan y Cyngor (er gwaethaf y cymorth ychwanegol y bydd Llywodraeth y Cynulliad yn ei gynnig) a gofynnir i'r Cyngor fabwysiadu'r strategaeth a'r gofynion buddsoddi sy'n gysylltiedig â hynny.

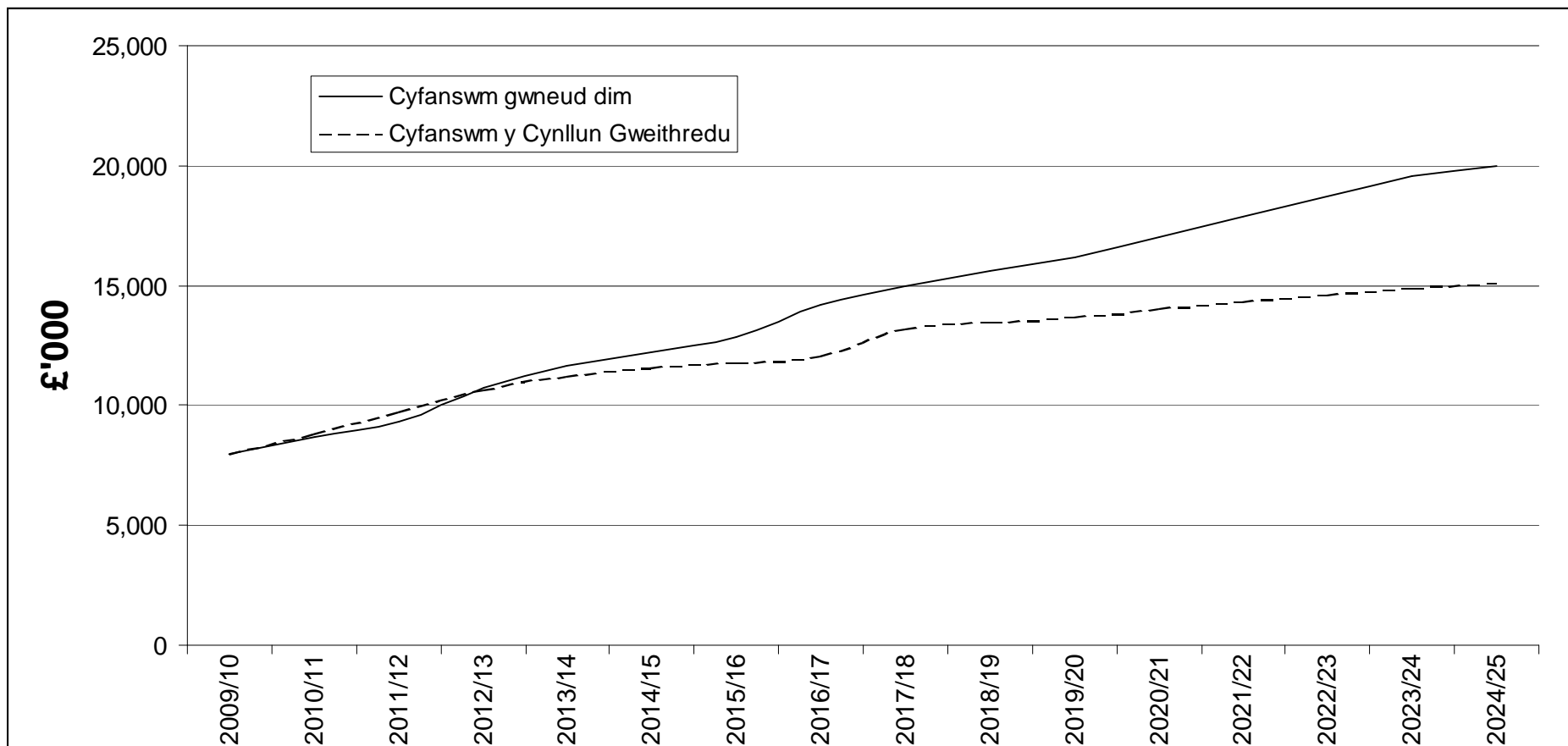
ATODIAD 1

CYMHARIAETH CYLLIDEBOL Y STRATEGAETH YN ERBYN GWNEUD DIM

Gwened Dim

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Rheoli ac ymwybyddiaeth	572	587	601	616	632	648	664	680	697	715	733	751	770	789	809	829
Costau gwaredu Uniongyrchol	3,498	3,585	3,675	3,767	3,861	3,958	4,057	4,904	5,263	5,395	5,530	5,657	5,788	5,921	6,058	6,198
Treth Tirlenwi	1,746	2,220	2,590	2,989	3,397	3,517	3,640	3,731	3,825	3,920	4,018	4,078	4,138	4,199	4,261	4,324
Dirwyon Lwfans Tirlenwi	0	0	0	745	979	1,214	1,449	1,633	1,816	2,000	2,183	2,631	3,079	3,528	3,977	3,956
Costau casglu	5,555	5,694	5,837	5,982	6,132	6,285	6,442	6,603	6,769	6,938	7,111	7,289	7,471	7,658	7,849	8,046
Grant Rheoli Gwastraff	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)	(3,372)
Cyfanswm Costau	7,999	8,714	9,331	10,727	11,629	12,250	12,880	14,179	14,998	15,596	16,203	17,034	17,874	18,723	19,582	19,981
Effaith y Strategaeth																
Costau Ychwanegol GwyrAD (net)	0	38	38	801	810	826	842	859	876	893	911	929	948	967	987	1,007
Costau Ychwanegol Ynni o wastraff	0	0	0	0	0	0	0	0	3,539	3,485	3,426	3,441	3,371	3,356	3,285	3,145
Arbedion costau gwaredu	(39)	35	93	(204)	(199)	(192)	(173)	(915)	(1,476)	(1,529)	(1,584)	(1,626)	(1,683)	(1,733)	(1,793)	(1,865)
Arbedion Treth Tirlenwi	0	(137)	(308)	(511)	(646)	(735)	(1,011)	(1,125)	(3,603)	(3,693)	(3,786)	(3,842)	(3,898)	(3,956)	(4,014)	(4,073)
Arbedion dirwyon tirlenwi	0	0	0	(745)	(979)	(1,214)	(1,449)	(1,633)	(1,816)	(2,000)	(2,183)	(2,631)	(3,079)	(3,528)	(3,977)	(3,956)
Costau Casglu ychwanegol	0	192	611	626	642	658	674	691	708	726	744	763	782	801	821	842
Cyfanswm y strategaeth	7,960	8,842	9,765	10,694	11,257	11,593	11,763	12,056	13,226	13,478	13,731	14,068	14,315	14,630	14,891	15,081

CYMHARIAETH CYNLLUN GWEITHREDU GYDA GWNEUD DIM

A. Barn yr Aelodau Lleol/Views of the Local Member:
Dim yn fater lleol : *Not a local matter*

B. Barn y Swyddogion Statudol/The View of the Statutory Officers:

1. Prif Weithredwr/Chief Executive:

2. Swyddog Monitro/Monitoring Officer:

Dim i'w ychwanegu o ran priodoldeb.

Nothing to add in terms of propriety.

3. Prif Swyddog Cyllid/Chief Finance Officer:

Mae'n anochel y bydd cost gwaredu gwastraff yn cynyddu o ganlyniad i godiadau mewn treth tirlenwi, ayb. Cadarnhaf fod gweithredu strategaeth wastraff yn anorfod, gan na fyddai'n fforddiadwy nac yn gynaliadwy i "wneud dim". Yn amlwg, megis dechrau mae'r gwaith ar rai cynlluniau mawr arloesol, ac nid yw'n bosib amcangyfrif yr union gostau yn gywir.

Er hynny, daw rhai o'r costau sylweddol a amcangyfrifir yma gan ymgynghorwyr annibynnol, ac yn gyffredinol mae ei seiliau yn ymddangos yn rhesymol, ond bydd mwy o waith i'w wneud i addasu'r ffigyrau fel sy'n briodol. Mae'n glir y bydd raid newid rhai o arferion pobl Gwynedd, ond mae hynny yn anochel ac rwy'n cefnogi'r strategaeth gerbron.

Wrth gwrs, bydd angen symiau sylweddol ar gyfer elfennau o'r strategaeth, a bydd achosion busnes yn mynd drwy'r broses bidiau ar gyfer y rheiny, felly ffigyrau amlinellol sydd yma, a gofynnir i'r Cyngor gytuno i'r egwyddor ei fod yn fodlon buddsoddi ar y lefelau yma er mwyn gwireddu'r strategaeth.

--

It is inevitable that the cost of waste disposal will rise due to increases in landfill tax, etc. I confirm that implementation of a waste strategy is unavoidable, as it would be neither affordable nor sustainable to "do nothing". Obviously, the work on some large ground breaking schemes has only just commenced, and it is not possible to estimate the exact cost with accuracy.

However, some of the costs estimated here have come from specialist consultants, and generally their basis appears to be reasonable, but additional work will be carried out to adjust these figures as necessary. Clearly, some plans will mean changing Gwynedd residents' routine, but that is inevitable and I support the strategy submitted here.

Of course, substantial amounts of investment will be needed for elements of the strategy, and business cases will go through the bidding process in respect of those, therefore the figures submitted here are preliminary estimates, and the Council is asked to agree in principle that it is willing to invest at this level in order to accomplish the strategy.

C. Papurau Cefndir/Background Papers

CH. Goblygiadau Polisi/Policy Implications

Y strategaeth yma fydd dyn gosod y polisi i'w ddilyn yn y cyfnod 2010-2025.

This strategy sets the policy to be followed for the period 2010-2025.

EITEM

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	PWYLLGOR CRAFFU YR AMGYLCHEDD
DYDDIAD Y CYFARFOD	3 Rhagfyr, 2009
TEITL	Cyflawni'r Strategaeth Wastraff
AWDUR	Gwyn Morris Jones Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol
ARWEINYDD PORTEFFOLIO	Cynghorydd W. Gareth Roberts
Beth sydd angen ei graffu a pham?	Camau gweithredu a datblygiadau argymhellir yn ystod y cyfnod 2010 hyd at 2025 ar gyfer rheoli gwastraff ynghyd ac oblygiadau ar y Cyngor o beidio gweithredu.
A oes rhywbeth arall sydd angen i'r Pwyllgor Craffu ei wneud?	Addasrwydd y Cynllun Gweithredu i gwrdd â Strategaeth Wastraff y Cyngor a'r Cynulliad
Beth yw'r camau nesaf?	Adrodd ar y mater i'r Bwrdd ac yna i'r Cyngor Llawn yn ei gyfarfod 25 Chwefror, 2010 (ynghyd â sylwadau'r Pwyllgor Craffu hwn)

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 I bwrpas cwrdd â thargedau ailgylchu, compostio a chyfyngiadau tirlenwi, mae Strategaeth Wastraff y Cyngor yn cynnwys Cynllun Gweithredu (gweler Atodiad A) sydd yn nodi'r camau, newidiadau, datblygiadau a darpariaethau fydd ei angen rhwng 2005 a 2010.

Prif bwrpas yr Adroddiad hwn yw egluro'r Cynllun Gweithredu ar gyfer 2010 hyd 2025; i amlygu'r camau, newidiadau, datblygiadau a'r darpariaethau fydd ei angen ar gyfer cwrdd â Strategaeth Wastraff y Cyngor a thargedau newydd ac uchelgeisiol y Cynulliad ar gyfer lleihau gwastraff, ailgylchu, compostio a chyfyngiadau ar dirlenwi.

Dylid nodi bod angen datblygu technoleg amgen er mwyn cwrdd â'r cyfyngiadau sylweddol ar dirlenwi yn ystod y cyfnod dan sylw, a bod gan y datblygiadau sylweddol hyn oblygiadau hir dymor o ran ymrwymadau cytundebol, partneriaethol ac ariannol i'r Cyngor.

I amlygu'r achos a chyfiawnhad am y datblygiadau argymhellir yn y cyfnod 2010 i 2025, mae'r Adroddiad yn cynnwys ystyriaeth o oblygiadau peidio gweithredu ar y Cyngor h.y. gwneud dim o'i gymharu â gwireddu'r datblygiad.

2. CEFNDIR

- 2.1 Mae Strategaeth Wastraff y Cyngor yn berthnasol i wastraff bwrdeistrefol sef yr holl wastraff a gesglir o dai; sbwriel a gesglir o finiau stryd, drwy ysgubo'r strydoedd a thrwy lanhau'r traethau; gwastraff a gesglir yn ein canolfannau ailgylchu, parciau a thiroedd bwrdeistrefol; a gwastraff masnachol a gesglir lle mae cytundeb gyda Chyngor Gwynedd mewn bodolaeth.
- 2.2 Mae rheoli gwastraff bwrdeistrefol yn un o'r materion amgylcheddol pwysicaf a mwyaf heriol sy'n wynebu Cymru. Mae Strategaeth Wastraff y Cyngor yn anelu at wneud cyfraniad sylweddol at gyflawni dyhead Llywodraeth Cynulliad Cymru i reoli gwastraff yn gynaliadwy a thrwy hynny warchod yr amgylchedd, iechyd dynol a sicrhau buddion economaidd a chymdeithasol.
- 2.3 Mae Cyngor Gwynedd yn adnabod y Strategaeth Wastraff fel un o'i brif strategaethau sydd yn derbyn blaenoriaeth o ran ei amcan o wireddu Cymunedau Gynaladwy. Gellir crynhoi'r Strategaeth Wastraff fel a ganlyn:

“i leihau ar y gwastraff a gynhyrchir ac i leihau yn sylweddol ar ein dibyniaeth ar dirlenwi drwy gynyddu lefelau ailgylchu a chompostio gwastraff”.

- 2.4 Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru yn gosod targedau ar Awdurdodau Lleol yng Nghymru ar gyfer cynyddu ailgylchu a chompostio - targedau sydd yn cynyddu'n flynyddol. Yn ychwanegol, gosodir lwfansau ar bob Awdurdod Lleol o ran y gwastraff pydradwy waredir drwy dirlenwi. Mae'r 'lwfans tirlenwi' statudol hwn yn gostwng yn flynyddol ac mae cosbau ariannol sylweddol (o leiaf £200/tunnell dros y lwfans) ar unrhyw awdurdod lleol sy'n methu cadw oddi fewn ei lwfans.
- 2.5 Mae'r Pwyllgor Craffu hwn yn ymwybodol bod Llywodraeth Cynulliad Cymru (LL.C.C.) wedi ymgynghori yn ddiweddar ar ei strategaeth, 'Tuag at Ddyfodol Diwastraff - Cymru'n Un : Cenedl un Blaned'. Bu i'r mater dderbyn sylw'r Pwyllgor Craffu yn ei gyfarfod 11, Mehefin, 2009.

Dyma grynodedeb o'r prif elfennau yn y Strategaeth drafft newydd:

- amcan hir dymor i wneud Cymru yn genedl ddiwastraff erbyn 2050
- amcan tymor canolig i gael cymdeithas 'ailgylchu uchel' erbyn 2025
- gosod targed bod 70% o wastraff i'w ailgylchu/compostio erbyn 2025
- cyfyngu ar yr hyn ellir ei dirlenwi o wastraff bwrdeistrefol yn flynyddol i 10% yn 2020 a 5% yn 2025
- pwyslais ar wahanu ac ymdrin â gwastraff bwyd
 - rhaid compostio 12% o wastraff bwyd erbyn 2012/13
 - rhaid compostio 14% o wastraff bwyd erbyn 2015/16
 - rhaid compostio 16% o wastraff bwyd erbyn 2024/25
- pwyslais ar ddatblygu technoleg Anaerobig Dreuliad (AD) ar gyfer gwastraff bwyd
- cyfyngiad ar y gwastraff gellir ei ddefnyddio ar gyfer creu ynni o 30% yn 2024/25
- cyfyngiad o 150kg gwastraff tŷ pob person erbyn 2024/25.

Fel rhan o'r Strategaeth, mae Llywodraeth Cynulliad Cymru yn bwriadu cynhyrchu 'cynllun sector' ar gyfer gwastraff bwrdeistrefol. Rhagwelir bydd y cynllun sector hwn yn cynnwys mwy o fanylion parthed y targedau a osodir yn flynyddol hyd 2025 gan gynnwys cadarnhad o'r union dargedau fydd yn cael eu gosod ar ailgylchu ac ymdrin â gwastraff bwyd. 'Rwyf ar ddeall na fydd y cynllun sector hwn ar gael hyd gwanwyn 2010.

Dylid nodi bod Llywodraeth Cynulliad Cymru yn ystyried gwneud y targedau ailgylchu a chompostio (gan gynnwys targedau ar fwyd) yn rhai statudol h.y. bydd dirwyon yn ddisgwyliedig pe na fyddent yn cael ei gyrraedd gan yr awdurdod lleol. Mae hyn yn ychwanegol i'r dirwyon posib gyda'r lwfans tirlenwi gwastraff pydradwy. Disgwyliwn gadarnhad o hyn yn y cynllun sector.

3. DATBLYGIADAU HYD HEDDIW (2005 – MEDI 2009)

- 3.1 Mae braslun o'r Cynllun Gweithredu sy'n deillio o'r Strategaeth Wastraff yn Atodiad 'A' o'r Adroddiad hwn. Mae'r Cynllun Gweithredu hwn yn berthnasol i'r blynyddoedd 2005 i 2010.

- 3.2 Mae'r Pwyllgor Craffu yn ymwybodol ein bod wedi datblygu Cynllun Gweithredu llawer iawn fwy manwl sef y Rhaglen Waith 5 'mlynedd ar gyfer 2005/06 hyd 2009/10 (gweler Atodiad B).

Bu i'r Rhaglen Waith 5 'mlynedd gael ei ddatblygu ar sail:

- Y Strategaeth Wastraff
- Adolygiad Gwerth Gorau
- Adolygiad Cyfoedion
- Cynllun Gwella'r Gwasanaeth, Cyfadran, Cyngor
- Targedau'r Cynulliad a gofynion Asiantaeth yr Amgylchedd.

Cafodd holl elfennau'r Rhaglen Waith 5 'mlynedd ei fantoli er mwyn:

- adnabod costau cyfalaf a refeniw blynyddol ar y Cyngor
- adnabod bidiau cyfalaf a refeniw a lle 'roedd angen ceisiadau am grantiau.

Mae'r Rhaglen Waith 5 'mlynedd wedi ei ddefnyddio i bwrpas monitro perfformiad a'i ddefnyddio fel ein rhaglen weithredol.

- 3.3 Dyma'r prif ddeilliannau/datblygiadau ers 2005 hyd heddiw (Medi 2009):

- Cau safle gwaredu Cilgwyn
- Datblygu safle gwaredu Llwyn Isaf
- Datblygu safle gwaredu Ffridd Rasmus - i gwrdd â gofynion amgylcheddol statudol newydd
- Datblygu 5 canolfan ailgylchu newydd (safle mwynderau) – Harlech, Bala, Bangor, Caernarfon, Pwllheli
- Datblygu Canolfan Adennill Deunyddiau (Caergylchu)
- Datblygu 2 Cyfleuster Compostio Mewn Llestr – Penhesgyn a Harlech
- Ymestyn cynllun ochr y ffordd (bocs glas) i gasglu deunyddiau ailgylchu i dros 90% o gartrefi Gwynedd
- Ymestyn y cynllun casglu bocs glas i gynnwys casglu cardfwrdd a photeli plastig
- Darparu casgliadau gwastraff gardd i 70% o gartrefi Gwynedd
- Sefydlu dros 30 banciau ailgylchu/cymunedol newydd
- Ehangu casglu gwastraff gardd i gynnwys gwastraff bwyd
- Ehangu cynlluniau ailgylchu gwastraff masnachol

+ newid casgliadau ailgylchu (bocs glas) i wythnosol.

3.4 Bydd aelodau'r Pwyllgor yn sylwi bod y mwyafrif llethol o'r Cynllun Gweithredu eisioes wedi ei gyflawni. Mae blwyddyn arall yn weddill o'r Cynllun Gweithredu gyda'r bwriad i:

- Rhesymoli cylchdeithiau Casglu Gwastraff/Ailgylchu Ardal Arfon: Ionawr 2010
- Ymestyn casgliadau gwastraff gwyrdd a bwyd i weddill Arfon: Ionawr 2010
- Ehangu casgliadau ailgylchu gwastraff masnachol ar gyfer deunyddiau ailgylchu a gwastraff bwyd
- Sefydlu 2 canolfan ailgylchu newydd
- Sefydlu Canolfan Adennill Deunyddiau arall yn Ne'r Sir
- Diogelu Safle Gwaredu Cilgwyn.

3.5 O ganlyniad i'r hyn ddisgrifir yn 3.3 a 3.4 uchod, bydd y Cynllun Gweithredu a sefydlwyd yn 2005 wedi ei gyflawni.

4. PERFFORMIAD HYD HEDDIW (2005 – MEDI 2009)

4.1 Mae'r tabl sy'n dilyn yn crynhoi perfformiad y Cyngor yn ystod y cyfnod yn erbyn y targedau a osodir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Perfformiad 2005 – Medi, 2009

Ailgylchu/Compostio					Lwfans Tirlenwi (Gwastraff Bwrdeistrefol Pydradwy)			Cyfanswm Gwastraff Bwrdeistrefol	
Blwyddyn	Targed (ailgylchu a chompostio) %	Perfformiad %	Ailgylchu %	Compostio %	Tunelli a Ganiateir t	Perfformiad t	Lwfans wedi ei ddefnyddio %	Cyfanswm Tirlenwi t	Cyfanswm Gwastraff Bwrdeistrefol t
2005/06		23.88%	12.95%	10.93%	42076	35405	84%	60,180	80,612
2006/07	25	25.24%	14.54%	10.70%	38796	35703	92%	59,932	81,645
2007/08		32.04%	17.61%	14.43%	35512	31867	90%	54,477	82,661
2008/09		35%	18.79%	16.06%	32229	28717	89%	50,512	79,866
Medi, 09		40.01%	19.60%	20.41%	(14462.5)	(12494)	(86%)	(25,220)	(43,235)
2009/10	40				28925				

4.2 O'r tabl uchod, gellir gweld bod Cyngor Gwynedd, o ganlyniad i wireddu'r Cynllun Gweithredu, wedi cyrraedd targed ailgylchu a chompostio y Cynulliad a osodwyd yn 2006/07 ac eisioes wedi cyrraedd targedau ailgylchu a chompostio diwedd Mawrth, 2010 sef 40%. Yn ystod y cyfnod, cadwyd o fewn y lwfans tirlenwi a ni dderbyniodd y Cyngor unrhyw gosbau ariannol o ganlyniad.

4.3 Yn ystod y cyfnod hwn, gwelwyd cynnydd ar gyfartaledd o 1% pob blwyddyn yng nghyfanswm gwastraff bwrdeistrefol yng Ngwynedd heblaw am 2008/09 lle bu gostyngiad.

5. TARGEDAU I'W CYRRAEDD I'R DYFODOL (2010-2025)

5.1 Mae'r tablau isod yn crynhoi yr hyn ydym ar ddeall fydd targedau a osodir gan y Cynulliad ar gyfer y cyfnod dan sylw. Bydd yr union ffigyrau targed yn cael ei gadarnhau gan y Cynulliad ar ddechrau 2010 a phan dderbynnir y Cynllun Sector.

Targedau ar gyfer:	Targedau am bob Blwyddyn Targed				
	2009/2010	2012/2013	2015/2016	2019/2020	2024/2025
Isafswm lefelau ailgylchu/compostio (neu AD).	40%	52%	58%	64%	70%
Isafswm Cyfrannu ail-dddefnyddio/ailgylchu/ Compostio/sydd rhaid dod o ffynhonell wahanu (casgliad wrth y ffordd, pwyntiau cymunedol neu canolfan ailgylchu).	80%	80%	80%	80%	80%
Lefelau isafswm compostio (neu AD) o wastraff bwyd wedi wahanu sydd rhan o'r targedau ailgylchu a compostio a nodi'r uchod.	-	12%	14%	16%	16%
Uchafswm lefelau o wastraff gweddilliol fesul preswlydd y flwyddyn.	-	295kg	258kg	210kg	150kg
Uchafswm lefel o dirlenwi.	-	-	-	10%	5%
Uchafswm lefelau o ynni o wast.	-	-	42%	36%	30%

Lwfans Tirlenwi yn ystod y cyfnod

Blwyddyn	Tunelli
2009/10	28,925
2010/11	28,909
2011/12	25,238
2012/13	21,567
2013/14	20,649
2014/15	19,731
2015/16	18,814
2019/20	15,143
2024/25	5,000

5.2 Dylid nodi targedau uchelgeisiol (hyd at 70%) ar gyfer ailgylchu a chompostio ynghyd a'r angen i gynyddu ar gasglu gwastraff bwyd o 2012/13 ymlaen. Mae'r lwfans tirlenwi yn gostwng yn sylweddol yn 2012/13 ac erbyn 2020, 10% o'r holl wastraff fydd posib ei dirlenwi yn gostwng i 5% yn 2025. Mae cyfyngiad ar faint o wastraff y medrwn ei losgi ar gyfer creu ynni o 2015/16 ymlaen, gyda gostyngiad i 30% yn 2024/25.

6. SUT I GYFLAWNI'R TARGEDAU - CYNLLUN GWEITHREDU 2010-2025

Rhagarweiniad

Yn Atodiad C o'r Adroddiad hwn mae tabl yn crynhoi yr ystod o ddeunyddiau ddisgwyllir mewn gwastraff bwrdeistrefol. Yn dilyn gwaith ymchwil gan gwmni Eunomia ar ran y Cynulliad, mae'r cyfrannau fesul deunydd wedi'i hadnabod mewn canrannau o'r cyfanswm.

Eleni, rhagwelir bydd y cyfanswm o wastraff bwrdeistrefol yng Ngwynedd o ddeutu 82000 tonnelli ac mae'r tabl yn cynnwys ein hamcan o'r tunelli, fesul deunydd, y byddwn wedi ei dderbyn erbyn diwedd y flwyddyn ariannol hon, sef 2009/10.

Mae'r tabl yn cynnwys y tunelli, fesul deunydd, bydd angen i ni ei ddioli ar gyfer cyrraedd targedau ailgylchu/compostio y Cynulliad sef 52% (2012/13), 64% (2015/16) a 70% (2024/25).

Dylid nodi y bydd cynnydd yng nghyfanswm gwastraff bwrdeistrefol dros y cyfnod (gweler Rhan 7 o'r Adroddiad hwn). Mae'r tabl yn dangos y sefyllfa heb gynydd yn y cyfanswm gwastraff.

Gellir gweld , o'r tabl yn Atodiad C, bod angen cynnydd sylweddol yn yr hyn gesglir o'r deunyddiau canlynol, sef: bwyd, cardfwrdd, papur, plastigion a chaniau – os ydym am gyrraedd y targedau osodir yn y cyfnod dan sylw. Mae'r Cynllun Gweithredu argymhellir ac sydd yn dilyn yn deillio ac yn seiliedig ar yr angen hwn.

6.1 Dyma'r camau/datblygiadau argymhellir bydd angen eu gweithredu yn ystod y cyfnod i gwrdd â'r targedau ac i bwrpas osgoi dirwyon, cosbau ariannol a chynnydd sylweddol mewn costau i'r Cyngor:

6.1.1 Rhesymoli Cylchdeithiau Ardal Arfon – Ionawr 2010

- newid casgliadau ailgylchu (bocs glas) i wythnosol
- ymestyn casgliadau gardd a bwyd i weddill yr Ardal (o ddeutu 9000 eiddo yn weddill)
- i sicrhau cyrraedd targed ailgylchu/compostio 31 Mawrth, 2010, sef 40%.

6.1.2 Adolygu Gwastraff Masnachol 2009/10 i 2010/11

- ymestyn y deunyddiau ailgylchu a gesglir i fasnachwyr
- sicrhau gorsaf ar gyfer didoli deunyddiau ailgylchu
- darparu gwasanaeth casglu bwyd
- sicrhau ffioedd gwahaniaethol i hybu ailgylchu a gwahanu bwyd.

6.1.3 Darparu Canolfannau Ailgylchu Ychwanegol 2010/11

- 2 safle newydd sef Dolgellau a Blaenau Ffestiniog dan ystyriaeth
- adolygu lleoliad Rhyngddwryd/Porthmadog
- cynyddu lefelau ailgylchu'r canolfannau (yn 63% ar hyn o bryd)
- ymdrin ac ystod ehangach o ddeunyddiau
- adolygu defnydd a darpariaeth.

6.1.4 Darparu Canolfan Adennill Deunyddiau yn Ne-Gwynedd 2010/11

- Safle yn Blaenau Ffestiniog dan ystyriaeth.

6.1.5 Addasiadau i Ganolfan Adennill Deunyddiau Caergylchu 2010-2012

- ar gyfer prosesu ystod mwy o ddeunyddiau
- ar gyfer ymdrin â chyfaint mwy o ddeunyddiau.

6.1.6 Ymestyn Casgliadau Ailgylchu (bocs glas) i ddeunyddiau eraill 2010-2012

- i gynnwys casglu plastigion gwael
- ystyried ymarferoldeb casglu 'tetrapacs'.

6.1.7 Lleihau ar y cynhwysydd gwastraff gweddilliol (2010 ymlaen)

- bin gwyrdd presennol safonol yn 240 litr – angen ei adolygu oherwydd gostyngiad yn ei ddefnydd
- ystyried yr opsiwn o newid amllder casglu.

6.1.8 Mesurau Eraill i Gynyddu Ailgylchu a Chompostio (2012-2017)

- ymgyrchoedd addysgu, codi ymwybyddiaeth a gorfodaeth
 - gan gynnwys mabwysiadu polisiau i gefnogi hyn
- cwblhau'r rhaglen o newid pwyntiau cymunedol
 - i gynnwys darpariaeth ailgylchu/casglu gwastraff bwyd
- adolygu ein trefniadau casglu gwastraff gardd
 - ystyriaeth o godi ffi am y ddarpariaeth
 - adolygu maint y cynhwysydd
- addasiadau i'r cylchdeithiau casglu gwastraff
 - i adlewyrchu'r pwysau cynyddol ar ailgylchu
 - i adlewyrchu'r lleihad yn y gwastraff gweddilliol
 - i hwyluso/symhlhau trefniadau i drigolion
 - i sicrhau effeithiolrwydd
- ymestyn darpariaeth ailgylchu ar ein strydoedd
 - biniau ailgylchu ar y stryd.

6.1.9 Ymdrin â Gwastraff Bwyd (Prosiect GwyrriAD) 2012/13 ymlaen

Er mwyn cadw oddi-fewn i lwfansau tirlenwi gwastraff pydradwy ac er mwyn cyrraedd targedau'r Cynulliad ar gyfer gwastraff bwyd bydd angen i'r Cyngor gael darpariaeth Anaerobig Dreuliad (AD) i bwrpas compostio'r bwyd.

Bu i'r mater hwn dderbyn sylw'r Pwyllgor Craffu yn ei gyfarfod 11 Mehefin, 2009 lle derbynwyd cefnogaeth y Pwyllgor i gyflwyno achos busnes amlinellol i'r Cynulliad ar gyfer AD.

Yn Atodiad Ch o'r Adroddiad hwn mae ychwaneg o wybodaeth ynglŷn â Prosiect GwyrriAD ar ffurf taflen gwybodaeth.

Oherwydd bod gostyngiad sylweddol yn y targed lwfans tirlenwi gwastraff pydradwy yn y flwyddyn 2012/13, mae brys i geisio sicrhau'r ddarpariaeth erbyn Ebrill, 2012 neu yn fuan wedi hynny.

Er bod gan y Cyngor eisioes 2 orsaf compostio mewn llestr ar gyfer compostio gwastraff gardd a bwyd (Ffridd Rasmus, Harlech a Phenhesgyn - ar y cyd gyda Cyngor Môn a Chonwy), ni fydd hyn yn ddigonol ar gyfer ein hanghenion i'r dyfodol a bydd angen AD mewn lle o 2012/13 ymlaen i ymdrin â rhwng 8000 - 12000 tunnell o wastraff bwyd.

Mae rhaglen uchelgeisiol wedi ei osod ar gyfer Prosiect GwryiAD fel a ganlyn:

- Dogfen Prosiect Cychwynnol: cymeradwyd Ebrill, 2009
- Dewis Safle Cyfeiriol (Reference Solution) – sef Llwyn Isaf, Clynnog
- Achos Busnes Amlinellol: cymeradwyd Awst, 2009
- Cymeradwyaeth Amodol: derbynwyd Awst, 2009
- Archwiliad ‘Gateway’ Rhan 1: pasiwyd 9 Hydref, 2009
- Asesiad Cychwynnol o Ymgeiswyr: Hydref/Tachwedd, 2009
- Cyfnod Trafodaethau Cystadleuol: Rhagfyr, 2009 – Awst, 2010
- Dethol Darparwr: Medi, 2010
- Achos Busnes Terfynol: Medi/Hydref, 2010 - angen sylw’r Pwyllgor Craffu, cymeradwyaeth y Bwrdd a LL.C.C.
- Penodi Darparwr: Rhagfyr, 2010
- Cychwyn Adeiladu: Ebrill, 2011
- AD yn weithredol: Ebrill i Awst, 2012.

Cwmni preifat fydd yn adeiladu a gweithredu’r AD a hynny am gyfnod o 15 ‘mlynedd. Wedi’r cyfnod hwn bydd y ddarpariaeth yn cael ei drosglwyddo i berchnogaeth y Cyngor.

Yr ydym fel Cyngor wedi derbyn grant gan y Cynulliad i bwrpas ariannu’r gwaith pwrcau/datblygu’r Achos Busnes Terfynol.

Mae grant ychwanegol gan y Cynulliad ar gyfer y costau cyfalaf o adeiladu’r AD gyda’r darparwr eu hunain yn ariannu’r gweddill yn ogystal â chostau ei weithredu. Amcangyfrifir bydd cost adeiladu’r AD rhwng £6 miliwn a £7 miliwn.

Bydd disgwyl i’r Cyngor ddarparu’r gwastraff bwyd i’r orsaf AD a thalu ffi giât i’r darparwr fesul tunnell a gyflwynir. Bydd Llywodraeth Cynulliad Cymru yn cyfrannu tuag at 15% o’r gost ffi giât.

Wedi cyfnod o negodi gyda sawl darparwr (trafodaethau cystadleuol), bydd un darparwr yn cael ei ddewis ar gyfer datblygu’r cynllun yn fanylach. Yn ddilynol, bydd Achos Busnes Terfynol yn cael ei gynhyrchu fydd yn destun sylw y Pwyllgor Craffu hwn, ac angen cymeradwyaeth Bwrdd y Cyngor a Llywodraeth Cynulliad Cymru cyn y gellir mynd i gytundeb gyda’r darparwr ar gyfer adeiladu a gweithredu’r AD.

6.1.10 Casglu Gwastraff Bwyd yn Wythnosol (2011/12)

Mae Prosiect GwryiAD yn cynnwys yr angen i gasglu bwyd yn wythnosol o dai Gwynedd. Mae treialon sydd wedi eu cynnal yn siroedd eraill Cymru yn dangos y bydd angen newid i gasglu yn wythnosol er mwyn sicrhau bod targedau’r

Cynulliad ar gyfer bwyd (o 2012 ymlaen) yn cael ei gyrraedd ac er mwyn gwro gwastraff bwyd o dirlenwi drwy ddefnydd y dechnoleg AD.

Er mwyn sicrhau trefniadau casglu bwyd yn wythnosol i drigolion Gwynedd bydd angen:

- newidiadau i'r fflyd (loriau lludw)
- pwrcasu a dosbarthu biniau brown 22 litr i 70% o dai Gwynedd (bydd 30% o dai eisioes wedi derbyn bin 22 litr)
- sicrhau grant cysylltiol (i'r grant ar gyfer GwryAD) gan y Cynulliad ar gyfer yr uchod.

Pe byddai'r grant cysylltiol ar gael ynghynt, yna gellir cynnig casgliadau bwyd yn wythnosol cyn 2011/12.

6.1.11 Ymdrin â Gwastraff Gweddilliol (Prosiect Trin Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru). (2016-2017 ymlaen)

Gyda gostyngiad blynyddol yn y lwfans tirlenwi statudol gellir gweld bod y Cyngor yn wynebu risgiau sylweddol pe byddai yn parhau yn ddibynnol ar dirlenwi ar gyfer ymdrin â gwastraff i'r dyfodol ac yn enwedig o 2018 ymlaen. Mae strategaeth newydd y Cynulliad yn rhoddi cyfyngiad ar dirlenwi o 10% o'r cyfanswm gwastraff yn 2020 sy'n lleihau i 5% yn 2025.

O ganlyniad, mae angen technoleg amgen i ymdrin â'r gwastraff gweddilliol h.y. y gwastraff na ellir ei ailgylchu neu gompostio yn ystod y cyfnod dan sylw.

Byddai cost a risgiau sylweddol i'r Cyngor mewn pwrcasu a sefydlu cyfleuster ei hunan ar gyfer gwro ac ymdrin â gwastraff gweddilliol o dirlenwi. Mae'r Pwyllgor Craffu eisioes yn ymwybodol bod Cyngor Gwynedd wedi ymrwymo i sefydlu partneriaeth ar y cyd gyda Siroedd Môn, Conwy, Dinbych a Fflint i bwrpas cael datrysiad ar gyfer gwastraff gweddilliol bwrdeistrefol y rhanbarth.

Cyngor Sir y Fflint sydd yn arwain ar y prosiect gyda'r Cynulliad yn cynorthwyo gydag ariannu'r gwaith sydd ei angen i ddatblygu prosiect h.y. cyfnod pwrcasu.

Mae'r pum Cyngor wedi ffurfio cyd-bwyllgor gyda dau Aelod etholedig yn cynrychioli pob awdurdod ar gyfer llywio'r Prosiect Rhanbarthol. Cynrychiolwyr Cyngor Gwynedd yw'r Uwch Arweinydd Portffolio: Cyng. W Gareth Roberts a'r Arweinydd Portffolio: Cyng. Arwel Pierce.

Cefnogir y cyd-bwyllgor gan Fwrdd Prosiect sy'n cynnwys uwch swyddogion a swyddogion arbenigol o'r pum Cyngor. Mae tîm prosiect o dri swyddog wedi ei sefydlu ar gyfer datblygu'r prosiect dan arweiniaeth y Cyfarwyddwr Prosiect sef Mr Stephen Penny. Mae'r Cynulliad yn ariannu'r tîm hwn.

Mae amserlen amlinellol y Prosiect Rhanbarthol fel a ganlyn:

- Dogfen Prosiect Cychwynnol - Rhagfyr, 2008
- Penodi Ymgwymerwyr (technegol, ariannol a chyfreithiol) - Gorffennaf, 2009
- Dewis Safleoedd Cyfeiriol (Reference Solutions) - Medi - Tachwedd, 2009
- Achos Busnes Amlinellol – Rhagfyr, 2009
(fydd angen sylw'r Pwyllgor Craffu, cymeradwyaeth y Bwrdd yn Chwefror 2010 cyn ei gyflwyno i LL.C.C.)
- Aseiad Cychwynnol o Ymgeiswyr - Gorffennaf, 2010
- Cyfnod Trafodaethau Cystadleuol - Awst i Gorffennaf, 2011
- Dethol Darparwr – Rhagfyr, 2011
- Achos Busnes Terfynol - Rhagfyr 2011
(fydd angen sylw'r Pwyllgor Craffu, cymeradwyaeth y Bwrdd a LL.C.C.)
- Penodi Darparwr – Chwefror, 2012
- Cychwyn Adeiladu (wedi sicrhau hawl cynllunio) - Ionawr, 2014
- Cyfleuster yn weithredol: 2016-2017.

Fel gyda Prosiect GwryAD, cwmni preifat fydd yn adeiladu a gweithredu'r ddarpariaeth a hynny am gyfnod o 25 'mlynedd. Wedi'r cyfnod hwn bydd y ddarpariaeth yn cael ei drosglwyddo i'r bartneriaeth sirol.

Bydd y dechnoleg a ddefnyddir ar gyfer ymdrin â gwastraff gweddilliol y pum Sir, yn fater i'r darparwr gynnig ac i'r bartneriaeth gytuno iddo ar sail achos busnes, sef yr Achos Busnes Terfynol. Bydd yr Achos Busnes Terfynol yn destun cymeradwyaeth Bwrdd y Cyngor a'r Cynulliad cyn gellir symud i'r cam nesaf o adeiladau a gweithredu'r cyfleuster. Mae posibilid mai technoleg Ynni o Wastraff a ddatblygir, lle bydd y gwastraff gweddilliol yn cael ei losgi ar gyfer creu ynni, efallai mewn ffurf trydan neu ager ar gyfer gwresogi. Rhaid i'r dechnoleg amgen ein galluogi i gyfarfod a thargedau 10% (2020) a 5% (2025) uchafswm a ellir tirlenwi. Byddai technoleg Ynni o Wastraff yn sicrhau ein bod yn cwrdd a'r targedau hyn. Dylid nodi cyfyngiadau yn strategaeth newydd y LL.C.C. ar gyfer hyn lle mae gostyngiad (yn 2005) i fwyafswm canran o 30% o'r holl wastraff gellir ei drin gyda'r dechnoleg hwn.

Er bod y Cynulliad yn cynorthwyo gyda'r costau datblygu/pwrcasu, bydd yn ofynnol i bob Sir, gan gynnwys Gwynedd, gyfrannu hyd at £800k tuag at gostau pwrcasu'r ddarpariaeth. Mae Cyngor Gwynedd eisioes wedi neilltuo arian tuag at gwrdd â'r costau hyn.

Mae grant ychwanegol gan y Cynulliad ar gyfer y costau cyfalaf o adeiladu'r ddarpariaeth gyda'r darparwr ei hunain yn ariannu'r gweddill yn ogystal â chostau ei weithredu. Amcangyfrifir bydd cost adeiladu'r ddarpariaeth rhwng £80 miliwn a £100 miliwn.

Bydd disgwyl i Gyngor Gwynedd ddarparu'r gwastraff gweddilliol i'r cyfleuster a thalu ffi giât (ar lefel gyfartal a'r siroedd eraill yn y bartneriaeth) i'r darparwr fesul tunnell a gyflwynir. Bydd LL.C.C. yn cyfrannu tuag at 25% o gost y cynllun, gyda'r cyfraniad yn cael ei rannu rhwng costau datblygu a'r ffi giât. Amcangyfrifir bydd Cyngor Gwynedd angen i'r cyfleuster ymdrin â 27000 - 30000 tunnell o'i wastraff gweddilliol blynyddol fydd ddim yn cael ei ailgylchu neu ei gompostio/trin mewn proses AD.

Ar gyfer creu yr Achos Busnes Amlinellol, rhaid cael safle neu safleoedd cyfeiriol (reference solution) ac mae opsiynau dan ystyriaeth ar hyn o bryd. Mae posibilïad i opsiwn o ddau gyfleuster gael ei ddewis h.y. un yn y Gogledd Orllewin a'r llall yn Sir y Fflint. Mae rhagor o waith ei angen cyn cadarnhau hyn.

Pe na fyddai cyfleuster yn y Gogledd Orllewin yna bydd yn ofynnol cael rhwydwaith o orsafoedd trosglwyddo mewn lle yng Ngogledd Cymru i hwyluso a chludo'r gwastraff gweddilliol yn effeithiol - gall hyn olygu'r angen am orsafoedd trosglwyddo gwastraff yng Ngwynedd.

Mae'n hynod bwysig nodi na fydd cyfleuster ar gyfer ymdrin â gwastraff gweddilliol ar gael tan o leiaf 2016. Mae hyn yn rhoddi pwysau ychwanegol arnom fel Cyngor i sicrhau cynnydd yn y lefelau ailgylchu a chompostio, sicrhau cynnydd mewn casglu gwastraff bwyd erbyn y cyfnod 2015 i 2017 pryd fydd ein safle tirlenwi yn Llwyn Isaf wedi cau.

6.1.12 Lleihau ar ein Dibyniaeth ar Dirlenwi (2010 – 2025)

- Safle Gwaredu Llwyn Isaf
 - rhaglen o adeiladu celloedd/capio hyd 2013
 - hawl cynllunio presennol i waredu hyd Rhagfyr 2013
 - tebygrwydd bydd y gell olaf yn llawn 2014-2015 (dibynnol ar lefel ailgylchu, compostio a GwyrriAD)
 - angen cau a diogelu'r safle 2015
 - diogelu ac ol-ofalaeth (am 60 mlynedd)
- Safle Gwaredu Ffridd Rasmus
 - rhaglen o adeiladu celloedd/capio hyd 2025
 - adolygu'r ddarpariaeth (2017-2025)
- Safle Gwaredu Cilgwyn
 - adeiladu gorsaf trin y trwytholch 2010/11
 - cap cyntaf 2011/12
 - diogelu ac ol-ofalaeth (am 60 mlynedd)
 - ail gapio 2025.

7. CYFANSODDIAD A THWF GWASTRAFF

- 7.1 Mae'n hynod bwysig mewn ystyriaethau ar gyfer ymdrin â gwastraff i'r dyfodol cael dealltwriaeth o gyfansoddiad a thwf gwastraff.
- 7.2 Bydd y Pwyllgor Craffu yn sylwi o 4.3 yn yr Adroddiad hwn, bod cynnydd o 1% yn flynyddol yn y cyfanswm gwastraff bwrdeistrefol yng Ngwynedd yn y cyfnod 2005-2008 er bod dim twf ar yr un raddfa ers hynny.
- 7.3 Mae sawl ffactor yn dylanwadu ar hyn, o ymdrechion trigolion i leihau ar y gwastraff gynhyrchir, effaith gwasgiad neu twf yn yr economi ac, o bwys yng Ngwynedd, nifer o ymwelwyr a'r Sir yn ystod y flwyddyn.
- 7.4 Mae LL.C.C a WRAP (Rhaglen Weithredu Gwastraff ac Adnoddau) yn cynnal gwaith ymchwil er mwyn cael gwell dealltwriaeth o wastraff gynhyrchir o dai yng Nghymru. Cynhaliwyd ymchwil tebyg yn 2002. Cynhelir y gwaith ymchwil ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru a gwahoddir dros 3000 o gartrefi i gymeryd rhan gan gynnwys 200 o gartrefi yng Ngwynedd. Mae rhan gyntaf o'r archwiliad wedi ei gwblhau mis Gorffennaf eleni a bydd yr ail archwiliad yn digwydd mis Tachwedd - mae hyn yn hynod bwysig er mwyn dadansoddi gwahaniaethau rhwng beth a gynhyrchir yn yr haf o'i gymharu â'r gaeaf. Mae canlyniadau'r ymchwil hwn yn allweddol bwysig ar gyfer adnabod natur, graddfa a tharddiad gwahanol fath o wastraff gynhyrchir gan roddi gwybodaeth bwysig fydd yn llywio strategaeth y Cynulliad a phenderfyniadau o ran y dulliau rheoli gwastraff i'r dyfodol ar gyfer uchafu ailgylchu a chompostio. Rhagwelaf y byddwn yn derbyn canlyniad y gwaith ymchwil mis Ionawr nesaf.
- 7.5 Ar gyfer dadansoddi'r cyfaint o wastraff, yr ydym yn modelu ar gyfer y cyfnod 2010-2025 ar yr un sail a LL.C.C. sef:
- cynnydd o 1% blynyddol yn y cyfanswm hyd 2015/16
 - dim cynnydd o 2015/16 hyd 2019/20
 - lleihad o 1% blynyddol o 2019/20 hyd 2025.
- 7.6 Mae'r modelu cyfeirir ato ym Mhwynt 7.5 uchod yn adlewyrchu bwriad LL.C.C. i osod targedau o ran uchafswm gwastraff gweddilliol fesul unigolyn o 2012/13 ymlaen sydd yn gostwng i 150kg pob person yn 2024/25. Mae hyn ar sail bod lleihad yn y gwastraff gweddilliol a gynhyrchir pob tŷ. Mae hyn yn ddibynnol ar sawl ffactor e.e.
- bod llai o becynnu nwyddau gan y sector manwerthu
 - bod deunyddiau pecynnu nwyddau yn rhai a ellir ailgylchu
 - bod trigolion yn ceisio lleihau ar eu gwastraff gweddilliol.

Heb leihad yn y cyfanswm gwastraff, ymdrechion i leihau lefelau gwastraff gweddilliol gan drigolion, bydd yn rhaid ystyried mesurau gorfodaeth o 2015/16 ymlaen er mwyn gwireddu'r Strategaeth.

- 7.7 Yn ystod y cyfnod dan sylw gall cyfansoddiad gwastraff tŷ newid. Mae hyn yn elfen bwysig pan ystyrir pa ganrannau o ddeunyddiau ailgylchu ac yn enwedig faint o wastraff bwyd bydd posib ei gasglu a chyfeirio o dirlenwi.
- 7.8 Yn ystod y cyfnod dan sylw, argymhellir bod treialon rheolaidd yn cael eu gwneud i gadarnhau nad oes newidiadau sylweddol yn y deunyddiau gwastraff gynhyrchir a chesglir o dai - i bwrpas sicrhau bod y rhaglen waith yn addas a bod y targedau ar gyfer deunyddiau yn gyraeddadwy. Dylid nodi bod posib cael amrywiaethau yng nghyfansoddiad gwastraff ty o un ardal i'r llall ac o un Sir i'r llall.

8. NEWID DIWYLLIANT

- 8.1 Ni ellir gwireddu'r Strategaeth Wastraff heb gefnogaeth trigolion Gwynedd a bod newid mewn diwylliant ac agwedd tuag at ymdrin â gwastraff a gynhyrchir. Mae angen codi ymwybyddiaeth yn ehangach i'r nôd o leihau ein ôl-troed ecolegol, sicrhau cynaladwyedd yn wyneb bygythiadau newid hinsawdd. Mae angen lledaenu'r neges bod cael gwell rheolaeth ar wastraff yn arwain at Wynedd fwy 'gwyrrdd' fydd, wedi hynny, yn cyfrannu at yr agenda byd-eang.
- 8.2 Mae i Aelodau rôl bwysig, rôl arweiniol, yn hyn o beth ac mewn sicrhau bod y Strategaeth Wastraff yn cael ei gyflawni yn ystod y cyfnod dan sylw; ac yn ein rhoddi mewn sefyllfa gref fel Cyngor i gyrraedd gofynion yn y maes o 2025 ymlaen (y tymor hwy).
- 8.3 Yn ystod y cyfnod 2010-2025 bydd angen codi ymwybyddiaeth ac ymgyrchoedd penodol i bwysleisio pwysigrwydd atal a lleihau gwastraff; yr angen i ail-ddefnyddio ac ailgylchu deunyddiau gwastraff; yr angen i gynhyrchu ynni o beth sy'n weddill yn hytrach na'i waredu.
- 8.4 Bydd angen rhaglennu'r newid, sicrhau perchnogaeth Aelodau, cefnogaeth a chydweithrediad trigolion a chodi ymwybyddiaeth drwy'r cyfnod. Mae'n anorfod y byddai'n rhaid i'r Cyngor ddefnyddio dulliau gorfodaeth er mwyn sicrhau cydweithrediad rhai trigolion mewn gwireddu'r newidiadau hyn - a sicrhau cysondeb os bydd yn rhaid gweithredu yn y modd hwn.

9. PRIF RISGIAU

Mae'r prif risgiau mewn gwireddu'r Strategaeth Wastraff yn y cyfnod wedi ei amlygu yn y tabl isod, ynghyd â mesurau awgrymir ar gyfer dileu neu liniaru'r risgiau hynny.

	Prif Risg	Mesurau i ddileu/liniaru	Cyfeirnod yn yr Adroddiad hwn
9.1	Methu cyrraedd targedau ailgylchu.	Rhesymoli Cylchdeithiau, ailgylchu gwastraff masnachol, datblygu canolfannau ailgylchu, ailgylchu deunyddiau eraill.	5.1, 6.1.1→6.1.8
9.2	Methu cyrraedd targedau gwastraff bwyd.	Prosiect GwyrAD, casglu bwyd yn wythnosol.	5.1, 6.1.9, 6.1.10
9.3	Methu cadw oddi fewn i'r lwfans tirlenwi.	Prosiect GwyrAD (2012/13). Prosiect Gweddilliol Rhanbarthol (2016-17). Lleihau cynhwysydd gweddilliol.	5.1, 6.1.9 6.1.11 6.1.7
9.4	Cyfyngiad ar dirlenwi 2020 (10%), 2025 (5%).	Prosiect Gweddilliol Rhanbarthol yn weithredol.	5.2, 6.1.11
9.5	Lleihad mewn darpariaeth tirlenwi (2015-2017).	Prosiect GwyrAD yn weithredol. Sicrhau cynnydd digonol mewn lefelau ailgylchu a chompostio.	6.1.9 6.1.1→6.1.8
9.6	Cynnydd uwch/gostyngiad is na ragwelwyd yng nghyfanswm gwastraff a gynhychir.	Angen sefydlu hyblygrwydd yn y cyfaint gweddilliol ar gyfer y Prosiect Rhanbarthol. Mesurau gorfodaeth, codi ymwybyddiaeth.	7, 8, 6.1.11
9.7	Newid mewn cyfansoddiad gwastraff yn ystod y cyfnod.	Prosiect GwyrAD – angen hyblygrwydd yn y cyfaint bwyd a gytunir i'w gyflenwi. Treialon rheolaidd mewn lle. Newid mewn trefniadau casglu.	6.1.9 7.8 6.1.8
9.8	Diffyg cefnogaeth trigolion ac Aelodau i'r newid.	Ymgyrchoedd codi ymwybyddiaeth, sicrhau perchnogaeth, mesurau gorfodaeth.	8.1, 8.2, 8.4

10. OBLYGIADAU METHU CYFLAWNI

- 10.1 Mae Atodiad D o'r Adroddiad hwn yn cynnwys graff sydd yn amlygu, mewn termau ariannol i'r Cyngor, beth fyddai oblygiadau peidio gweithredu h.y. gwneud dim (mwy na'r presennol) o'i gymharu â gweithredu'r Cynllun Gweithredu argymhellir dros y cyfnod dan sylw sef 2010-2015.
- 10.2 Mae'r graff yn dangos effaith ar gyllideb y Cyngor ac yn seiliedig ar gyllideb presennol y Cyngor ar gyfer Rheoli Gwastraff. Nid yw yn cynnwys Grant Rheoli Gwastraff yn Gynladwy y Cynulliad sydd, eleni, o ddeutu £3 miliwn.
- 10.3 Mae'r gymhariaeth yn Atodiad D yn grynhoed o waith trwyadl iawn gyflawnwyd ganddom gyda chynhorthwy Cwmni Grant Thornton, sef ein Ymgynghorwyr Ariannol, a chwmni Entec ein Ymgynghorwyr Technegol ar Brosiect GwyrAD a'r Prosiect Trin Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru.
- 10.4 Mae'r graff yn amlygu y bydd cynnydd mewn costau rheoli gwastraff dros y cyfnod pa bynnag opsiwn cymerir ond bod gwneud dim gydag oblygiadau ariannol sylweddol uwch ar y Cyngor na'r opsiwn o wireddu'r Cynllun Gweithredu argymhellir.
- 10.5 Gyda'r opsiwn o wneud dim, h.y. parhau gyda'n dibyniaeth ar dirlenwi, rhagwelir y byddai'r Cyngor erbyn 2010/13 yn denu cosb ariannol o £745k am fynd dros ei lwfans tirlenwi. Byddai hyn yn codi'n flynyddol i ffigwr o £4 miliwn erbyn 2024/25. Pe wireddir y Cynllun Gweithredu, rhagwelir na fydd y Cyngor yn denu'r cosbau ariannol hyn dros y cyfnod.
- 10.6 Gyda'r opsiwn o wireddu'r Cynllun Gweithredu rhagwelir bydd ychydig gynnydd yn ein costau fel Cyngor yn ddisgwyliedig yn 2011/12 o ganlyniad i'r angen i wneud darpariaeth ar gyfer casglu bwyd yn wythnosol. Rhagwelir bydd ein costau yn sefydlu o ganlyniad i gael AD yn weithredol yn 2012/13 (Prosiect GwyrAD).
- 10.7 Ar wireddu'r Cynllun Gweithredu rhagwelir cynnydd yn ein costau yn 2016/17 o ganlyniad i'r ffi giât fydd angen ei dalu ar gyfer ymdrin â gwastraff gweddilliol pan fydd y Prosiect Trin Gwastraff Rhanbarthol yn weithredol. O 2016/17 ymlaen, gyda Phrosiect GwyrAD a Rhanbarthol yn weithredol ni ragwelir cynnydd o unrhyw sylwedd yng nghostau rheoli gwastraff i'r Cyngor.
- 10.8 Mae oblygiadau difrifol o beidio gweithredu h.y. gwneud dim wedi'i amlygu yn y graff cymhariaethol yn Atodiad D. Gellir gweld y byddai cynnydd sylweddol mewn costau i'r Cyngor yn deillio o 2012/13 ymlaen.
- 10.9 I grynhoi, mae'r oblygiadau ariannol o fethu cyflawni ar y Cyngor o ddeutu £50 miliwn dros y 15 mlynedd dan ystyriaeth. Byddai hyn ac oblygiadau difrifol iawn ar y Cyngor.**

- 10.10 Mae 10.2 uchod yn cyfeirio at y Grant Rheoli Gwastraff yn Gynladwy dderbynir yn flynyddol gan y Cynulliad. Mae'n rhesymol dod i ganlyniad y byddai'r grant hwn yn cael ei atal pe byddai'r Cyngor yn methu cyflawni'r Strategaeth Wastraff yn ystod y cyfnod.
- 10.11 Yn ogystal i'r oblygiadau methu cyflawni o safbwynt ariannol ar y Cyngor, byddai'r ffaith bod y Cyngor yn denu dirwyon o ganlyniad i barhad dibyniaeth ar dirlenwi yn achos i'r Cynulliad gymeryd drosodd y cyfrifoldeb am reoli gwastraff oddi ar y Cyngor.
- 10.12 Byddai methu cyflawni yn tanseilio gallu'r Cyngor i reoli gwastraff yn gynaliadwy, warchod yr amgylchedd, lleihau yr ol-droed ecolegol ac ymateb yn briodol i'r broblem Newid Hinsawdd.

11. CANLYNIAD

- 11.1 Mae oblygiadau difrifol iawn ar y Cyngor pe byddai'n methu cyflawni'r Strategaeth Wastraff.
- 11.2 Mae'r Adroddiad hwn yn cynnwys Cynllun Gweithredu ar gyfer y cyfnod 2010-2025 sydd i bwrpas cwrdd â thargedau osodir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru yn y maes gwastraff ac i bwrpas cyflawni'r Strategaeth Wastraff.
- 11.3 Mae'r cyfeiriad, y Cynllun Gweithredu, argymhellir wedi ei grynhoi mewn ffurf amserlen yn Atodiad Dd o'r Adroddiad hwn.

12. ARGYMHELLIAD

- 12.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu am ei sylwadau ar gynnwys yr Adroddiad hwn a'r Cynllun Gweithredu argymhellir ar gyfer y cyfnod 2010-2025 i bwrpas gwireddu'r Strategaeth Wastraff.

Gwyn Morris Jones
Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol
Hydref, 2009

ATODIADAU

- A. Cynllun Gweithredu 2005-2010
- B. Rhaglen Waith 5 'mlynedd 2005-2010
- C. Tabl Eonomia – sut i gyrraedd targedau ailgylchu/deunyddiau
- Ch. Newyddlen Prosiect GwyrAD
- D. Graff yn dangos oblygiadau ariannol (gwneud dim/cyflawni)
- Dd. Y Rhaglen 2010-2025.

CYNLLUN GWEITHREDU

Nodwyd targedau Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer 2006/07 a 2009/10 yn gynt yn y ddogfen hon. I gwrdd â'r targedau hynny, bydd angen cyflawni gwaith ar y cynllun gweithredu canlynol:-

1. Gosod cyfleusterau ailgylchu ychwanegol – o 2005 i 2008
2. Ehangu'r cynllun ochr y lôn i gasglu defnyddiau ailgylchadwy sych – 2005 a 2006
3. Ehangu'r cynllun ochr y lôn i gasglu gwastraff gwyrdd – 2005 a 2006
4. Sefydlu rhwydwaith o ganolfannau ailgylchu gwastraff domestig – o 2005 i 2008
5. Cyfleuster Ailgylchu Defnyddiau cyntaf i ddechrau gweithredu – yn fuan yn 2006
6. Cyfleusterau compostio mewn llestr i ddechrau gweithredu – y naill yn 2007 a'r llall yn 2008
7. Ehangu casglu gwastraff gwyrdd wrth ochr y lôn i gynnwys gwastraff cegin – 2007 a 2008
8. Ail Gyfleuster Ailgylchu Defnyddiau i ddechrau gweithredu – 2007
9. Cyfleuster ar gyfer trin gwastraff gweddillion i ddechrau gweithredu – 2010
10. Ehangu cynlluniau ailgylchu gwastraff masnachol – parhaus.

Fodd bynnag, mae pryder ar hyn o bryd ynghylch faint o gynhwysedd tirlenwi fydd ar gael yng ngogledd Gwynedd yn y tymor byr i'r tymor canol. Oherwydd hyn, efallai y bydd angen rhoi blaenoriaeth i leihau swm y gwastraff a anfonir i dirlenwi yn y tymor byr yn hytrach na chwrrd â'r targedau ailgylchu a chompostio ar gyfer 2006/07. Gallai rhoi blaenoriaeth i leihau swm y gwastraff a anfonir i dirlenwi yng ngogledd Gwynedd olygu cynllun gweithredu fel a ganlyn:-

1. Gosod cyfleusterau ailgylchu ychwanegol – o 2005 i 2008
2. Ehangu'r cynllun ochr y lôn i gasglu defnyddiau ailgylchadwy sych – 2005 a 2006
3. Ehangu'r cynllun ochr y lôn i gasglu gwastraff gwyrdd – 2005 a 2006
4. Sefydlu rhwydwaith o ganolfannau ailgylchu gwastraff domestig – o 2005 i 2009
5. Cyfleuster Ailgylchu Defnyddiau cyntaf i ddechrau gweithredu – yn fuan yn 2006
6. Cyfleuster ar gyfer trin gwastraff gweddillion i ddechrau gweithredu – 2007
7. Cyfleuster gogleddol compostio mewn llestr i ddechrau gweithredu – 2007
8. Cyfleuster deheuol compostio mewn llestr i ddechrau gweithredu – 2008
9. Ehangu casglu gwastraff gwyrdd wrth ochr y lôn i gynnwys gwastraff cegin – 2007 a 2008
10. Ail Gyfleuster Ailgylchu Defnyddiau i ddechrau gweithredu – 2009
11. Ehangu cynlluniau ailgylchu gwastraff masnachol – parhaus.

CASGLIAD

Mae'r adolygiad o'r strategaeth gwastraff wedi dangos y gellir cwrdd â'r targedau ailgylchu a chompostio a thargedau'r Gyfarwyddeb Tirlenwi ar gyfer Gwynedd trwy wella ac ychwanegu at yr isadeiladwaith casglu a thrin gwastraff, gan gynnwys:

- Ehangu cynlluniau casglu ochr y lôn i ardaloedd eraill, gan gynnwys tua 90% o'r cartrefi
- Cynyddu swm y defnyddiau ailgylchadwy sych a gesglir wrth ochr y lôn i gynnwys plastigion a chardbord
- Cyflwyno casgliadau o wastraff gwyrdd i 80% o'r cartrefi, gan eu hehangu i gynnwys gwastraff cegin rywbryd yn y dyfodol.
- Rhyw 30 o fanciau ailgylchu ychwanegol, gyda'r rhan fwyaf yn cael eu lleoli mewn ardaloedd mwy gwledig

- Cynyddu nifer y Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Domestig i 7 a gwneud gwelliannau er mwyn hyrwyddo mwy o wahanu gwastraff i'w ailgylchu a'i gompostio
- Sefydlu 2 Gyfleuster Ailgylchu Defnyddiau i ddioli a bwndelu defnyddiau wedi'u hailgylchu
- Sefydlu o leiaf un cyfleuster gwastraff i drin gwastraff gweddilliol.

Credir bod y nifer o gyfleusterau a ddangosir uchod yn realistig ond efallai y bydd angen eu hadolygu wrth i ni fagu profiad o effeithiau daeryddol a ffactorau gweithrediadol.

Bydd y costau yn fater o bwys ac mae'n annhebygol y gellir rhoi'r strategaeth ddrafft ar waith heb gymorth parhaus gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, a bod cymhorthdal ar gael i helpu i ddatblygu cyfleusterau.

Fodd bynnag, mae'r strategaeth gwastraff yn dangos sut y gellir cwrdd â'r targedau ar gyfer ailgylchu, compostio, ac ailgyfeirio gwastraff trefol pydradwy, a gweithio ar yr un pryd yn unol ag egwyddorion yr hierarchaeth gwastraff a hefyd egwyddor agosrwydd. Mae rhywfaint o hyblygrwydd yn dal i berthyn i'r strategaeth hon, sydd yn rhoi gerbron opsiwn cystadleuol o ran cost ar gyfer rheoli gwastraff trefol yng Ngwynedd.

ATODIAD C

Cyfansoddiad y Gwastraff	Ymchwil Y Cynulliad	Cyfanswm Gwastraff Bwrdeistrefol	Amcan Perfformiad Gwynedd 2009/10	Graddfa casglu ar gyfer Ailgylchu a Compostio 52% (2012/13)	Graddfa casglu ar gyfer Ailgylchu a Compostio 64% (2019/20)	Graddfa casglu ar gyfer Ailgylchu a Compostio 70% (2024/25)	
		82000		(t)	(t)	(t)	(t)
		(t)		(t)	(t)	(t)	(t)
Papur newydd & cylchgronau	7.2	5904	4742	4841	4903	4959	
Papur	1.9	1558	380	1013	1221	1278	
Cerdyn	5.2	4264	330	1834	3113	3496	
Tecstilau	1.05	861	220	284	506	594	
Gwastraff Bwyd	17.6	14432	800	7649	10506	11546	
Gwastraff Gwyrdd	10.5	8610	16211	6716	7405	7921	
Coed	3.6	2952	1500	2303	2598	2686	
Esgidiau	0.2	164	2	38	93	113	
Carpedi	0.85	697	0	0	282	381	
Dodrefn	0.75	615	67	430	525	549	
Olew	0.1	82	0	41	46	49	
Gwastraff Pydradwy Arall	4.25	3485	28	0	1350	1959	
Cardfwrdd/Bocs	5.3	4346	1035	3216	3546	3651	
Poteli Plastig	1.8	1476	245	937	1080	1194	
Plastig Arall	3.2	2624	110	391	861	1443	
Plastig Ffilm	3.1	2542	0	216	412	925	
Gwydr	5.3	4346	4252	3659	3842	3894	
Caniau Bwyd a Diod	1.9	1558	436	932	1178	1293	
Metalau Arall	2.2	1804	862	1169	1364	1497	
Dim Fferrus	0.4	328	76	198	251	275	
Oergelloedd	0.9	738	195	610	631	661	
Eitemau Trydan Mawr	0.2	164	170	104	109	125	
Monitor Teledu	0.3	246	245	208	215	222	
Gwastraff Trydan Arall	0.7	574	278	249	302	383	
Batris	0.2	164	3	103	108	121	
Gwastraff Adeiladu	5.2	4264	2814	3177	3224	3475	
Meinion	5.7	4674	0	696	823	1547	
Arall	10.4	8528	0	2192	2192	2192	
Gweddilliol			47000	38794	29316	23570	
	100	82000					
Cyfanswm gwastraff wedi ailgylchu neu gompostio =			35000	43206	52684	58430	

Taflen Newyddion Rhif 1, Hydref 2009

Beth sy'n digwydd?

Er mwyn cyrraedd targedau Ewropeaidd i ddargyfeirio gwastraff pydradwy o safleoedd tirlenwi bydd angen i awdurdodau lleol gasglu a thrin gwastraff bwyd.

Treulio Anerobig (AD) yw'r broses argymhellir ar gyfer ymdrin â gwastraff bwyd. Er mwyn cyrraedd targedau tirlenwi 2012/13, bydd rhaid cael cynlluniau AD wedi eu sefydlu er mwyn delio gyda gwastraff bwyd erbyn gwanwyn 2012, neu yn fuan iawn wedi hynny.

Mae Cyngor Gwynedd wedi amlygu'r angen am gyfleuster AD i ymdrin â gwastraff bwyd a gesglir yn y sir.

Beth ydy AD?

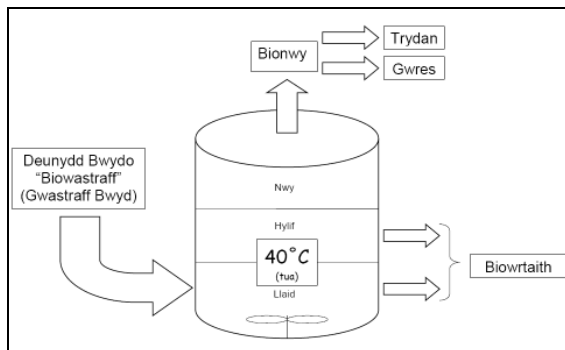
AD yw'r broses naturiol pan fydd bacteria yn torri deunyddiau organig i lawr pan nad oes aer yn bresennol, gan greu bionwy sy'n cynnwys methan.

Defnyddir AD fel ffynhonnell o ynni adnewyddadwy oherwydd bod y broses yn cynhyrchu:

- Bionwy (yn bennaf methan a charbon deuocsid) sy'n addas ar gyfer creu ynni, sydd o gymorth i gymryd lle tanwydd ffosil.
- Gweddillion solet (wedi ei dreulio) sy'n debyg i gompost, ond nid union yr un peth.
- Hylif y gellir ei ddefnyddio fel gwrtaith.

Uchod – llun o gyfleuster AD
Isod – llun o'r cysyniad sylfaenol

Beth fyddwn ei angen?

Byddwn angen modd i ymdrin â 10,000 i 12,000 tonnell o wastraff bwyd bob blwyddyn. Mae gwahanol fathau o dechnoleg AD ar gael, a phob un gyda manteision gwahanol. O ganlyniad, ni fyddwn yn nodi yn union pa fath

o gyfleuster AD fydd yw adeiladu, ond byddwn yn defnyddio proses 'trafodaethau cystadleuol' i drafod manylion gyda chyflenwyr o ran yr hyn sydd ganddynt i'w gynnig, a'r costau yn deillio o hynny.

Yr Achos Busnes Amlinellol

Mae'r Achos Busnes Amlinellol (ABA) yn ddogfen sy'n cael ei defnyddio i ddangos bod manteision ac anfanteision ynghlwm â'r cynllun, bod y cynllun yn ddichonadwy a bod modd ei gyflawni o fewn yr amser sydd wedi ei nodi. Mae'n declyn cynllunio a rheoli sy'n dangos i'r Cyngor a Llywodraeth y Cynulliad fod achos strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaethol i'r cynllun.

Datrysiaid Cyfeiriol

Rhaid i'r ABA gynnwys datrysiaid posib 'cyfeiriol'. Yn yr achos hwn mae cyfeiriad at adeiladu cyfleuster AD yn safle Llwyn Isaf, Clynog.

Er y cyfeiriad at safle Llwyn Isaf, nid yw hyn o reidrwydd yn golygu y bydd cyfleuster yn cael ei ddatblygu yno. Gall cynigyddion nodi gwasanaeth wedi ei leoli mewn man arall, ac fe fyddai'n hanfodol cymharu'r manteision ac anfanteision eu cynnig gyda'r datrysiaid cyfeiriol.

Y cynnig a fydd yn cael ei dderbyn fydd yr un a all gynnig gwerth gorau i'r Cyngor, yn ariannol ac amgylcheddol.

Y Rhaglen / Amserlen

Bydd yn her cyrraedd y targed o fod yn llwyr weithredol erbyn gwanwyn 2012.

Mae Gwynedd, fel nifer o awdurdodau eraill yn gweithio gyda Llywodraeth y Cynulliad i symud ymlaen gyda'r broses caffael AD. Er mwyn cydymffurfio gyda gofynion y Gymuned Ewropeaidd, mae'r bwriad i gael gwasanaeth i ymdrin â'r gwastraff bwyd wedi ei hysbysebu. Mae gan gyflenwyr hyd at ganol mis Hydref i gofrestru diddordeb i gynnig tendr.

Bydd rhestr fer o gwmnïau addas yn cael eu gwahodd i gymryd rhan mewn proses trafodaethau cystadleuol, ac yn fuan yn ystod haf 2010 bydd penderfyniad yn cael ei wneud ar y datblygiad gorau a'r cyflenwr. Bydd penderfyniad terfynol yn cael ei wneud yn ystod hydref 2010. Bydd y gwaith adeiladu yn dechrau yn gynnar yn 2011, gyda'r cyfleuster AD yn weithredol erbyn gwanwyn 2012 ar ôl cwblhau profion comisiynu.

Y Strategaeth Gyfathrebu

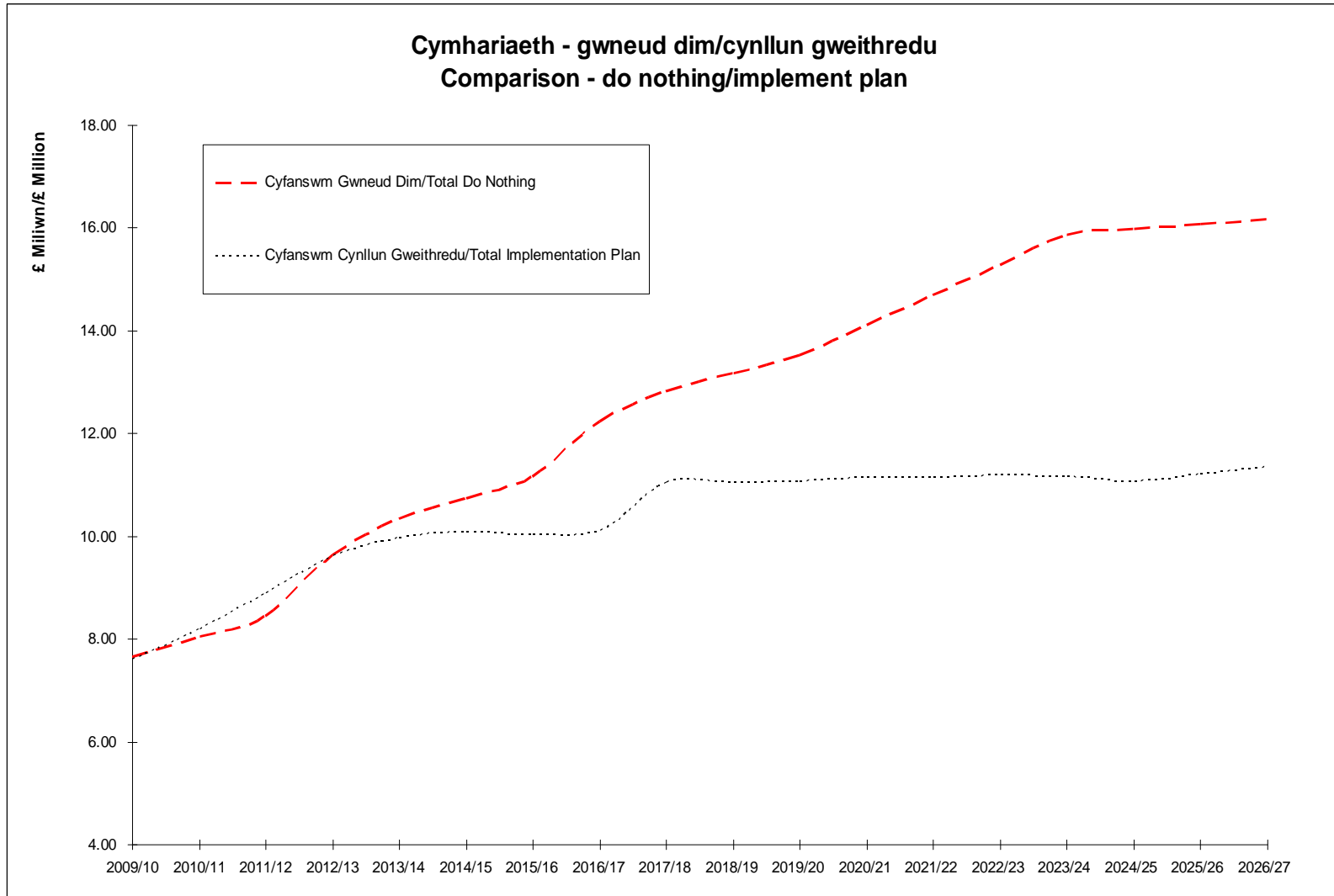
Mae'r Cyngor yn gwerthfawrogi pwysigrwydd cyfathrebu'n effeithiol ar faterion ar raddfa eang fel rheoli gwastraff.

Cynhyrchwyd y daflen newyddion hon fel cyflwyniad cryno i'r prosiect ac I bwrpas ei osod yn ei gyd-destun.

Beth Nesaf?

Mae'r broses trafodaethau cystadleuol gyda'r rhai sy'n cyflwyno tendr wedi ei raglennu yn gynnar yn ystod 2010. Rhagwelir bydd y penderfyniad terfynol am y cynllun yn cael ei wneud erbyn diwedd Medi 2010. Rhwng rŵan a hynny bydd y Cyngor yn rhoi gwybod i drigolion a budd-ddeiliad eraill am ddatblygiadau'r cynllun.

Am fwy o wybodaeth neu os ydych am drafod unrhyw fater gellir cysylltu gyda'r Ddesg Gymorth Gwastraff ar (01286) 679872.

<u>Dyddiadau Allweddol</u>	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2019/20	2024/25
TARGEDAU									
Ailgylchu									
Compostio									
Cyfanswm Targed (Ailgylchu/Compostio)			52%			58%		64%	70%
Gwastraff Bwyd			12%			14%		16%	16%
Lwfans Tirlenwi	28909	25238	21567	20649	19731	18814	17896	15143	5000
Uchafswm Ynni o Wastraff						42%		36%	30%
MESURAU A DATBLYGIADAU									
Tirlenwi									
Cilgwyn	Trwytholch/Capio								Capio
Llwyn Isaf	Datblygu Celloedd/Capio				Cau/Capio				
Ffridd Rasmus	Datblygu Celloedd/Capio						Ystyriaeth Cau		
Gorsafoedd Trosglwyddo									
Technoleg Amgen									
Prosiect GwyrAD			Gweithredol						
Prosiect Trin Gweddilliol Rhanbarthol							Gweithredol		
Erail									
Adolygu Gwastraff Masnachol									
Canolfannau Ailgylchu Ychwanegol									
Addasiadau i CAD Caergylchu									
CAD De-Gwynedd									
Casglu Bwyd yn Wythnosol									
Casglu Mwy o Ddeunyddiau Ailgylchu									
Lleihau Cynhwysydd Gweddilliol									
Adolygu Pwyntiau Cymunedol									
Adolygu Casglu Gwastraff Gardd									
Addasiadau i Gylchdeithiau									
Adolygu Cyfansoddiad Gwastraff									
Ymgyrchoedd Codi Ymwybyddiaeth a Gorfodaeth									